

SỰ PHỐI HỢP GIỮA THƯ VIỆN VÀ LƯU TRỮ TRONG HOẠT ĐỘNG XÂY DỰNG, PHÁT TRIỂN VỐN TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ Ở MỘT SỐ QUỐC GIA VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

PGS. TSKH. BÙI LOAN THÙY – HVCH. TRẦN THANH TÙNG
 ĐH KHXH&NV- ĐHQGTPHCM

Đặt vấn đề

Ở nhiều nước, các thư viện và cơ quan lưu trữ có mối quan hệ mật thiết với nhau trong việc xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chí, nghiên cứu và phục vụ nghiên cứu về lịch sử địa phương, lịch sử gia đình và lịch sử của cộng đồng. Trong những năm gần đây, mối quan hệ này ngày càng chặt chẽ do nhu cầu về tài liệu địa chí và thông tin địa chí ngày càng gia tăng ở các nước. Trong khi đó ở nước ta, hoạt động xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chí của các thư viện và cơ quan lưu trữ hoàn toàn mang tính biệt lập và việc phục vụ loại tài liệu này cũng trong tình trạng tương tự. Đây là một rào cản lớn cản quan tâm đỡ bỏ để vốn tài liệu địa chí của các địa phương được khai thác sử dụng một cách hiệu quả, không lãng phí nguồn tài nguyên địa chí phong phú đang được lưu giữ, bảo quản tại các thư viện và cơ quan lưu trữ. Chính vì vậy, việc tìm hiểu kinh nghiệm của nước ngoài trong việc phối hợp giữa các thư viện và cơ quan lưu trữ để phục vụ cho công tác nghiên cứu toàn diện các khía cạnh về địa phương, về lịch sử địa phương, xác định các nhân vật địa phương nổi tiếng trong các lĩnh vực khác nhau của địa phương là điều hết sức cần thiết.

1. Sự phối hợp giữa thư viện và lưu trữ trong xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chí ở Vương quốc Anh

Ở Anh, hoạt động nghiên cứu địa chí "Local study" có nhiệm vụ nghiên cứu "lịch sử địa phương", "lịch sử gia đình" và "lịch sử của cộng đồng", được nhiều loại thư viện tiến hành: thư viện nghiên cứu địa phương độc lập; Thư viện công cộng hoặc hệ thư viện công cộng với các chi nhánh ở các địa phương khác nhau; hoặc thư viện công cộng kết hợp với trung tâm lưu trữ. Các Giải thưởng lịch sử địa phương mang

tên Alan Ball đã được thiết lập vào những năm 1980 để công nhận những đóng góp xuất sắc trong việc xuất bản lịch sử địa phương ở Anh (cả bản in và điện tử), và khuyến khích các thư viện công cộng và chính quyền địa phương đẩy mạnh việc xuất bản các tác phẩm theo các chủ đề này. Để xây dựng vốn tài liệu địa chí các thư viện thu thập thông tin về các thị trấn và làng mạc, nhà ở và các tòa nhà, các ngành công nghiệp và các tổ chức, cá nhân và gia đình địa phương, truyền thống, phong tục và văn hóa dân gian¹. Vốn tài liệu địa chí bao gồm một loạt các tài liệu liên quan đến cộng đồng địa phương như sách, bản đồ, báo, tạp chí, hình ảnh minh họa, âm thanh và ghi hình,...

Các thư viện ở Vương quốc Anh đã thu thập được vốn tài liệu địa chí khá lớn. Chẳng hạn, Thư viện trung tâm Johnston thuộc vùng Cavan có bộ sưu tập đã được xây dựng hơn 80 năm và tiếp tục phát triển. Đây là nơi có nguồn tài nguyên quan trọng nhất đối với việc nghiên cứu lịch sử, khảo cổ học, văn học và văn hóa của Cavan. Thư viện đã ứng dụng công nghệ thông tin trong 20 năm qua để số hóa tài liệu và đã tạo lập nguồn lực số khá lớn về địa chí².

Thư viện & Lưu trữ Lịch sử địa phương Tower Hamlets (địa phương nằm ở cuối vùng phía Đông của London) có bộ sưu tập hồ sơ chính quyền địa phương khá lớn từ thế kỉ XVI. Đó là các bản ghi nhớ, sách quý hiếm, thư từ. Thư viện cũng sở hữu hơn 8.000 tờ ghi chuyển nhượng tài sản tại địa phương. Ngoài ra, thư viện còn lưu trữ các tài liệu liên quan đến nhiều cơ quan địa phương, bao gồm cả một số nơi thờ phụng, các trường học, câu lạc bộ, hiệp hội địa phương, và một số doanh nghiệp. Trong thư viện không lưu giữ giấy chứng sinh, kết hôn và báo tử vì các tài liệu này do Văn phòng thống kê quận quản lí. Thư

Nhìn ra thế giới

viện nắm giữ hơn 20.000 cuốn sách in và sách mỏng có niên đại từ thế kỉ XVII cho đến nay. Các bộ sưu tập bài báo cắt, được chứa trong hơn 400 hộp mà phần lớn có niên đại từ thế kỉ XIX. Thư viện hiện có khoảng 25.000 hình ảnh minh họa, chủ yếu là ảnh, có hơn 80 hộp ảnh phong cảnh đường phố; hơn 2.000 bản đồ và sơ đồ quy hoạch có niên đại từ thời nữ hoàng Elizabeth cho đến ngày nay. Bộ sưu tập các bản đồ quy mô lớn, quy hoạch đường phố, một số bản đồ giáo xứ và bất động sản; bản vi phim của các tờ báo địa phương từ năm 1853; đăng kí giáo xứ của bảy nhà thờ lâu đời nhất ở địa phương; và danh bạ thương mại London. Khoảng 100 bản ghi âm và 60 bộ phim và video về địa phương. Thư viện đã xây dựng thư viện số bằng cách số hóa một số bộ sưu tập ảnh và bộ sưu tập độc đáo của bức tranh gốc của thành phố. Những bộ sưu tập này đều đưa lên Internet để người dân sử dụng³...

Tại Thư viện Bath trong vốn tài liệu địa chí có hai bộ sưu tập chính: Lịch sử gia đình, lịch sử địa phương và Bộ sưu tập đặc biệt. Các chi nhánh của Thư viện Bath có những bộ sưu tập nhỏ về sách liên quan đến địa phương. Các bộ sưu tập Lịch sử gia đình bao gồm các nguồn dữ liệu quốc gia như: sổ liệu điều tra dân số địa phương, bảng tra Nhà thờ St Catherine (khai sinh, hôn nhân và giấy báo tử - GRO hoặc bảng đăng kí dân sự) và bảng tra phá hệ quốc tế (IGI). Nguồn tin địa phương bao gồm các thư mục thương mại, đăng kí giáo xứ và đăng kí bầu cử. Lịch sử địa phương và Bộ sưu tập đặc biệt có các tài liệu - bản đồ, sách, hình ảnh, thư,... liên quan đến Bath, khu vực chính quyền địa phương, và các quận lân cận với lịch sử từ khi thành lập tới nay⁴.

Thư viện Nghiên cứu địa phương của Anh thu hút nhiều loại người sử dụng khác nhau: các giảng viên và sinh viên, giáo viên và các em học sinh, các nhà sử học địa phương, lịch sử gia đình, văn hóa dân gian, nhà địa lí và địa chất học, khảo cổ học, khách du lịch và những người có lợi ích thương mại. Các thư viện này có thiết bị, tiện nghi khá tốt như máy tính xách tay, thiết bị phục vụ đọc tài liệu vi dạng, máy photocopy màu và đen trắng, một khu vực học tập, nghiên cứu mở có sẵn cho việc sử dụng của

tất cả các khách hàng Thư viện. Tài liệu từ các bộ sưu tập chỉ có thể được sao chép tùy thuộc vào bản quyền, trạng thái vật lí và được sự cho phép của nhân viên thư viện⁵. Thư viện cung cấp bản sao kĩ thuật số các tài liệu, kể cả có bản quyền có thu phí và biên soạn một loạt ấn phẩm thông tin để bán tại các thư viện lịch sử địa phương và ở các thư viện cộng đồng⁶. Trên các trang web thư viện có một khu vực riêng biệt cho các bộ sưu tập tài liệu địa chí, cung cấp một số thông tin cơ bản cho người sử dụng như địa chỉ, thông tin liên hệ và thời gian làm việc, điều kiện sử dụng các bộ sưu tập, kể cả các sưu tập điện tử. Ngoài ra, các trang web còn cung cấp các thông tin về các sự kiện và hoạt động, về các khoản phí người dùng có thể phải trả, những quy định cấm đối với người sử dụng khi khai thác tài liệu về địa phương và phá hệ. Ngoài trang web, thư viện thực hiện Tư vấn qua Chat; Cung cấp truy cập tới cơ sở dữ liệu thư mục các tài liệu địa chí có thể giúp người sử dụng để xác định vị trí các thông tin có ích cho họ; Cung cấp sự truy cập tới các tài liệu pdf/Word nhưng phải quan tâm, tuân thủ các quy định về bản quyền; Cung cấp Liên kết ngoài. Đây được coi là một dịch vụ bổ sung quan trọng để cung cấp cho người sử dụng các thông tin cần thiết như địa chỉ các Trang web của Lưu trữ quốc gia (www.nationalarchives.gov.uk), Bảng tra phá hệ quốc tế (www.family-search.org). Liên kết đến các nguồn tài thông tin địa phương, ví dụ như các trang web của Văn phòng mai táng địa phương, hội lịch sử, bảo tàng hoặc cơ quan lưu trữ địa phương v.v⁷.

Ở Vương quốc Anh có một tổ chức hỗ trợ cho các thư viện hoạt động thông tin địa chí là Nhóm Nghiên cứu địa phương - Local Studies Group. Nhóm do CILIP (Chartered Institute of Library and Information Professionals – Viện Hoàng gia các chuyên gia thông tin – thư viện) thành lập. Nhóm có tạp chí “Nhân viên thư viện nghiên cứu địa phương” xuất bản từ năm 1982 và được xuất bản hàng năm vào mùa hè. Bản tin điện tử của nhóm được phát hành 2 lần/năm. Nhóm có nhiệm vụ hỗ trợ những người làm việc trong các thư viện hoạt động thông tin địa chí bằng cách tạo lập các tiêu chuẩn, vận động hành lang, thảo luận về các vấn đề quan tâm trong thư viện hoạt động địa chí và trên bản tin điện tử

Nhìn ra thế giới

của nhóm, tổ chức các cuộc họp, hội thảo, hội nghị qua mạng... Ngoài ra, Nhóm còn tiến hành nghiên cứu các trường hợp về lưu trữ và thư viện nghiên cứu địa phương. Trong đó dự án Lưu trữ và thư viện nghiên cứu địa phương Wigan và Leigh trực tuyến là nỗ lực đầu tiên của Nhóm để nắm bắt phản ứng của xã hội đối với kho lưu trữ địa phương. Đây là một cơ sở dữ liệu tài liệu lưu trữ và nghiên cứu địa phương. Tài liệu mới có thể dễ dàng được tải lên và tạo ra trên cơ sở dữ liệu của nhân viên và tình nguyện viên. Các cơ sở dữ liệu này được tài trợ bởi Hội đồng Quỹ Tưởng niệm Chiến tranh thế giới I của Wigan. Các hồ sơ ban đầu đưa lên trang web bởi các tình nguyện viên của các binh sĩ địa phương, tên của những người đã được vinh danh trên đài tưởng niệm chiến tranh của quận. Sau đó, các nhân viên của Dự án tiến hành số hóa tài liệu, hình ảnh v.v... và quản lý nội dung của trang web. Dự án đã nhận được nhiều phản hồi rất tốt từ những người tình nguyện giúp cơ sở dữ liệu và từ người dùng. Cơ sở dữ liệu (CSDL) tiếp tục được gia tăng về nội dung. Nhóm đang phát động dự án kết nối với các sự kiện và các chủ đề mới nhất của địa phương. Dự án cũng đang hợp tác với Bảo tàng Cuộc sống Wigan và các bộ sưu tập Ai Cập học đã đưa lên mạng...

Nhóm Nghiên cứu địa phương có các tiểu nhóm khu vực. Các tiểu nhóm khu vực tổ chức các khóa học, thăm và kiểm tra hoạt động của các thư viện hoạt động địa chỉ trên địa bàn của tiểu nhóm. Ví dụ LocScot là tiểu nhóm phụ trách nước cộng hòa Scotland; Tiểu Nhóm Đông Bắc - chịu trách nhiệm thông tin về các thư viện nghiên cứu địa phương của Nhóm; Tiểu Nhóm Tây Bắc - chịu trách nhiệm tổ chức các lớp, đến thăm và kiểm tra các thư viện, lưu trữ và các trung tâm di sản; Tiểu Nhóm Nam - tổ chức tập huấn và đưa lên mạng các sự kiện của thư viện nghiên cứu địa phương ở London, vùng Đông Nam và Tây Nam của Anh⁸.

2. Sự phối hợp giữa thư viện và lưu trữ trong xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chỉ ở Hoa Kỳ

Ở Hoa Kỳ hoạt động địa chỉ được gọi là lịch sử địa phương (Local history). Đây là hoạt động nghiên cứu lịch sử trong bối cảnh một địa phương và thường tập trung vào các cộng đồng

địa phương nhất định, địa điểm và con người của một làng hoặc thị trấn cụ thể. Một nội dung rất quan trọng trong lịch sử địa phương là nghiên cứu về lịch sử gia đình, dòng họ, được gọi là Genealogy (phả hệ). Thư viện Quốc hội, các thư viện công cộng đều có bộ phận địa chỉ với tên gọi: Bộ phận hay Phòng Lịch sử địa phương và phả hệ. Có thư viện còn gồm cả lịch sử Hoa Kỳ trong phòng này. Chẳng hạn, Phòng Lịch sử Hoa Kỳ, lịch sử địa phương và phả hệ của Thư viện công cộng New York mang tên Milstein. Các thư viện này đều có chính sách bổ sung tài liệu lịch sử địa phương và phả hệ. Ngoài ra các cơ quan lưu trữ, thư viện trường đại học, thư viện giáo hội và các hội lịch sử bang và địa phương đều tham gia vào hoạt động địa chỉ. Ví dụ Thư viện công cộng Westborough quy định về thu thập tài liệu lịch sử gia đình và phả hệ bao gồm:

- Tài liệu ghi lại lịch sử, sự phát triển và tình hình hiện tại của Thành phố Westborough. Hình ảnh các trang web Westborough và từng cư dân cụ thể là một phần quan trọng của bộ sưu tập này;

- Các bản thảo cá nhân và các tài liệu khác ghi lại lịch sử, kinh nghiệm và tổ tiên của cá nhân và gia đình Westborough;

- Hồ sơ như là biên niên sử ghi lại lịch sử của các tổ chức và cơ quan của Westborough;

- Tài liệu ghi lại di sản văn hóa xã hội của các nhóm dân tộc, người nhập cư và tôn giáo trong quá khứ và hiện tại trong cộng đồng;

- Các tài liệu góp phần hiểu rõ hơn về địa lí, nhân khẩu học và kiến trúc của khu vực;

- Các tài liệu ghi lại và cung cấp bối cảnh để hiểu được cuộc sống của những nhân vật có ý nghĩa lịch sử liên quan đến thành phố Westborough;

- Tài liệu cung cấp hướng dẫn thực hành phả hệ, lịch sử địa phương, bảo quản, lịch sử truyền miệng và các chủ đề tương tự.

Các tiêu chí lựa chọn tài liệu để phát triển bộ sưu tập địa chỉ của Thư viện Westborough là: sự liên quan đến lịch sử của Westborough và các khu vực xung quanh; sự phù hợp của chủ đề đối với Lịch sử Địa phương và Bộ sưu tập về Phả hệ; có sẵn không gian trong Thư

Nhìn ra thế giới

viện để chứa tài liệu; không phải tài liệu sao chép trong bộ sưu tập; tính xác thực và đầy đủ của văn bản; chất lượng của dạng vật chất; dễ sử dụng cho người dùng; khả năng lưu trữ, hiển thị, hoặc chăm sóc đúng cách; chi phí để bảo quản, lưu giữ và xử lý; yêu cầu bảo mật để lưu trữ và / hoặc hiển thị; không có sự hạn chế của nhà tài trợ⁹.

Các thư viện Hoa Kỳ đã bỏ sung được khối lượng khá lớn tài liệu lịch sử địa phương và phả hệ. Chẳng hạn, Thư viện Quốc hội có một trong những bộ sưu tập hàng đầu thế giới về các ấn phẩm lịch sử gia đình và văn hóa của Hoa Kỳ và nước ngoài. Bộ sưu tập gia phả của thư viện được bắt đầu vào năm 1815 với việc mua thư viện của Tổng thống Thomas Jefferson. Hiện tại, bộ sưu tập gia phả của Thư viện là bộ sưu tập hàng đầu của Mỹ. Thư viện có hơn 50.000 gia phả và 100.000 tài liệu lịch sử địa phương. Bộ sưu tập gồm chủ yếu là các tài liệu của Bắc Mỹ, Anh và Đức. Thư viện đã xây dựng được một số CSDL toàn văn về lĩnh vực này (CSDL Ancestry Library Edition, Heritage Quest Online; Accessible Archives; New England Ancestors¹⁰).

Bộ phận “Lịch sử Hoa Kỳ, Lịch sử địa phương và phả hệ” của Thư viện công cộng New York đã mua lại bộ sưu tập Bancroft George, sau đó bỏ sung đáng kể từ bộ sưu tập Ford, Emmet và Myers, từ bộ phận Sách hiếm và bản thảo & Lưu trữ, ... Kết quả là có một bộ sưu tập nổi tiếng về lịch sử gia đình và các bộ sưu tập phả hệ khác, đặc biệt tập trung vào khu vực New York, bao gồm các bộ sưu tập phả hệ và tiểu sử, ảnh, các tập tin, bưu thiếp, và tài liệu nghe nhìn, ... Tài liệu phả hệ có phạm vi quốc tế, chủ yếu là các tài liệu ngoại ngữ trong hệ Roman. Các bộ sưu tập bao gồm 1/2 triệu cuốn sách, 400.000 ảnh, nhiếp ảnh và hơn 100.000 bưu thiếp của Hoa Kỳ nhưng liên quan đến địa phương¹¹.

Bộ phận Lưu trữ Lịch sử địa phương và phả hệ của Thư viện công cộng Washington có rất nhiều sách, đĩa CD, vi phim và những đoạn cắt đặc biệt từ báo, tạp chí về lịch sử gia đình. Mặc dù chủ yếu tập trung vào lịch sử của Washington, bộ sưu tập cũng chứa đựng các tài nguyên trải rộng khắp cả nước và một phần của Châu Âu¹².

Ngay cả thư viện cấp quận cũng thường có bộ sưu tập tài liệu địa chí khá phong phú. Như Thư viện công cộng quận Bradley thuộc Illinois có hàng chục CSDL nhưng chủ yếu là các tài liệu trực tuyến, hình ảnh, bài viết, và các thông tin khác về lịch sử của Illinois và các khu vực của Illinois. Các tài nguyên phả hệ chủ yếu là liên kết với các trang mạng nổi tiếng Hoa Kỳ như Ancestry.com; HeritageQuest Online; Hiệp hội Phả hệ Chicago; FamilySearch: ... Ngược lại, các tài nguyên *Lịch sử Địa phương* có nhiều tài liệu về Illinois, quận Bradley và một số quận khác như: Bradley, Illinois Historical Society - Trang web chính thức của hội lịch sử và lịch sử địa phương của Bradley; Địa danh Illinois: gồm các tài nguyên kiến trúc và lịch sử ở Illinois; Will County: Bảo tồn di sản lịch sử của Hạt/tỉnh Will¹³.

Để phát triển bộ sưu tập số địa chí ngoài việc tự mình số hóa tài liệu, một số thư viện đã kết hợp với các tổ chức khác để số hóa tài liệu hoặc tham gia vào các tổ chức chia sẻ tài liệu để sử dụng chung các tài liệu số. Ví dụ cho cách làm này là Thư viện công cộng Waltham. Thư viện đã phối hợp với Internet Archive, một tổ chức phi lợi nhuận, đã số hóa sách và các dạng tài liệu khác. Những tác phẩm này, chủ yếu được xuất bản trước những năm 1920 hoặc bởi các cơ quan chính phủ, nên không có bản quyền hoặc thuộc phạm vi công cộng, do đó người dùng có thể sử dụng không hạn chế. Đồng thời, Thư viện Waltham đã tham gia vào Digital Commonwealth – Khối Thịnh vượng số. Đây là một nhóm phi lợi nhuận cung cấp các phiên bản số hóa các tài nguyên lịch sử ở Massachusetts. Hơn 130 tổ chức là thành viên của Khối thịnh vượng Kỹ thuật Số. Giai đoạn đầu của sự tham gia của Waltham là cung cấp 14 bản đồ về Waltham trong giai đoạn từ 1831-1923 vào mục Bản đồ lịch sử (Historical Maps)¹⁴.

Về các hình thức cung cấp thông tin địa chí

Hầu hết các thư viện công cộng Hoa Kỳ phục vụ thông tin về tài liệu lịch sử địa phương và phả hệ bằng 2 hình thức chính:

- Cung cấp tài liệu trực tiếp tại phòng đọc;
- Cung cấp sự tiếp cận tới các tài liệu trên mạng thông qua Internet.

Nhìn ra thế giới

Chẳng hạn, Bộ phận Lịch sử địa phương và phá hệ của Thư viện công cộng New York tổ chức 2 phòng đọc:

- Phòng đọc sách có 16 máy tính với cơ sở dữ liệu và các mục lục chỉ dành cho người nghiên cứu, và tự lựa chọn tài liệu tham khảo trên các kệ mở. Ngoài việc đọc tài liệu, bạn đọc có thể in từ cơ sở dữ liệu và photocopy với sự cho phép của Thủ thư. Việc sao chụp và sao chép các tài liệu theo quy định của Luật Bản quyền. Thủ thư có thể giúp người dùng xác định tình trạng bản quyền của tài liệu và có thể từ chối cho phép photocopy hoặc sao chép các tài liệu có nguy cơ hư hỏng;

- Phòng đọc tài liệu vi dạng với 119 phương tiện tạo điều kiện cho bạn đọc tự truy cập tới nhiều nguồn vi dạng về phá hệ và lịch sử quan trọng của Thành phố New York.

Tất cả các thư viện đều quy định: Bạn đọc cá nhân khi sử dụng thư viện phải có thẻ đọc. Đồng thời, khuyến cáo bạn đọc nên đăng kí mượn tài liệu cụ thể qua email để thư viện chọn trước tài liệu cho. Các thư viện thường giới thiệu về bộ sưu tập địa chỉ thông qua blog, twitter, và facebook của thư viện. Một số thư viện như thư viện công cộng New York tổ chức các chuyến tham quan thư viện, nói chuyện chuyên đề, lớp học và các sự kiện khác¹⁵.

Nhìn chung các dịch vụ sao chụp tài liệu, sử dụng Internet người dùng đều phải trả tiền. Mức phí khác nhau ở mỗi thư viện. Chẳng hạn, Thư viện công cộng Washington quy định: Tất cả các yêu cầu về bản sao của các tài liệu từ Hồ sơ Địa phương và Lưu trữ Phá hệ là \$ 2.00 mỗi trang¹⁶. Thư viện Waltham lại quy định: Đối với cư dân ngoài thành phố, lệ phí bao gồm nghiên cứu, photocopy và gửi thư là \$ 25 mỗi trang, tối thiểu là \$ 5.00.

Tại Hoa Kỳ, các thư viện tư nhân, trong đó có thư viện Carnegie (được thành lập và nuôi dưỡng từ Quỹ của nhà tài phiệt Carnegie) cũng tham gia vào hoạt động thông tin địa chỉ. Các thư viện Carnegie thu thập và bảo tồn bộ nhớ cộng đồng của từng địa phương cho các nhà nghiên cứu hiện tại và tương lai. Các tài liệu về khía cạnh địa lí, văn hóa và xã hội của địa phương; hình ảnh; các tài liệu ghi chép những

câu chuyện truyền miệng; Tài liệu lịch sử của địa phương và về địa phương dạng giấy, tài liệu nghe nhìn, âm thanh, vi phim được được số hóa, xử lí, tổ chức ở tư thế luôn sẵn sàng phục vụ công chúng và các học giả nghiên cứu. Ngoài ra, các thư viện này cũng thu thập và đưa ra cho công chúng sử dụng các tài liệu phá hệ. Bộ sưu tập phá hệ bao gồm một loạt các tài liệu sau: Cáo phó; hồ sơ nhà xác và nơi chôn cất; lịch sử và thư mục các nhà thờ ở địa phương. Các tài liệu phá hệ được cung cấp cho người dùng với một khoản phí nhất định¹⁷.

Bên cạnh các thư viện trên, Thư viện Lịch sử Gia đình (Family History Library - FHL) có một vai trò rất quan trọng trong việc cung cấp thông tin, nghiên cứu về lịch sử gia đình, phá hệ. Thư viện này là cơ sở nghiên cứu về gia phá có trụ sở tại trung tâm thành phố Salt Lake của bang Utah. Thư viện mở cho công chúng miễn phí và được điều hành bởi [FamilySearch](#)¹⁸, cánh tay phá hệ của Nhà thờ các Thánh hữu Ngày sau của Chúa Giesu Kito - The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints (LDS Church). Nguồn gốc của Thư viện Lịch sử Gia đình bắt nguồn từ sự thành lập của Hội Phá hệ bang Utah vào năm 1894. Năm 1938 Hiệp hội Phá hệ Utah bắt đầu ghi các vi phim có dữ liệu về gia phá từ khắp nơi trên thế giới, và ngày nay bộ vi phim này chiếm phần lớn bộ sưu tập của thư viện. Thư viện lưu trữ hồ sơ gia phá cho hơn 110 quốc gia, vùng lãnh thổ. Các bộ sưu tập của nó bao gồm hơn 1.6 triệu cuộn băng ghi chép vi phim tại chỗ và truy cập vào bộ sưu tập tổng cộng hơn 2.4 triệu cuộn vi phim hồ sơ gia phá; 727.000 tấm microfiche; 356.000 cuốn sách và các định dạng khác; 4.500 tạp chí định kì; 3.725 nguồn điện tử bao gồm thuê bao đến các trang web gia phá lớn. Thư viện cung cấp cho khách hàng trợ giúp nghiên cứu về lịch sử gia đình của họ. Các nhà hoạt động phá hệ chuyên nghiệp và tình nguyện viên cung cấp hỗ trợ khoảng 30 ngôn ngữ, bao gồm việc đọc và dịch các tài liệu có liên quan đến gia đình. Thư viện cũng cung cấp miễn phí những tư vấn về các vấn đề khó khăn trong nghiên cứu về phá hệ, lịch sử địa phương. Ngoài ra, thư viện có các lớp học về

Nhìn ra thế giới

các chủ đề nghiên cứu về gene cho người dân và các lớp học trực tuyến. Tư vấn và thông tin nghiên cứu về lịch sử gia đình miễn phí được cung cấp trực tuyến tại FamilySearch Research Wiki. Thư viện đang số hóa nhiều bộ sưu tập vi phim. Hiện cũng đang tạo lập bộ chỉ mục trực tuyến cho các tài liệu số. Các tình nguyện viên của dự án hiện đang tích cực làm việc này tại FamilySearchIndexing.org. Cơ sở dữ liệu có thể tìm kiếm chứa các hình ảnh và chỉ mục số sẽ có sẵn trên trang web Family Search của nhà thờ.

Thư viện Lịch sử Gia đình có một số chi nhánh. Các chi nhánh này được gọi là Trung tâm Lịch sử gia đình (Family History Centers - FHC). Trong số hơn 4.400 trung tâm lịch sử gia đình hoạt động tại hơn 134 quốc gia, có 17 chi nhánh khu vực được đầu tư tốt. Những chi nhánh khác là cơ sở tiêu giáo khu, phòng được trang bị kém hơn với ít nhất một hoặc một số máy tính. Các trung tâm này được nhân viên tình nguyện phục vụ, và, giống như thư viện chính, được miễn phí và mở cửa cho công chúng. Các vi phim trong bộ sưu tập của thư viện chính đều có thể được cho mượn tới một trung tâm lịch sử gia đình nhưng với một khoản phí danh nghĩa¹⁹.

3. Sự phối hợp giữa thư viện và lưu trữ trong xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chí ở Trung Quốc

Phả hệ

Ở Trung Quốc, nhiều sách và tài liệu cổ xưa, phả hệ đã được các thư viện, bảo tàng và lưu trữ thu thập và lưu giữ, kể cả những cuốn sách cổ của các dân tộc thiểu số. Người dân Trung Quốc đã bảo tồn nhiều gia phả như là một trong những phần quan trọng của văn hóa truyền thống Trung Quốc. Gia phả, Tiểu sử, và tài liệu khác về gia đình đã ghi trong gia phả của Trung Quốc, bao gồm nhiều tài liệu về lịch sử địa phương, văn học địa phương, di cư, nhân khẩu học, xã hội học, v.v... Các thư viện, bảo tàng và lưu trữ đã hợp tác trong biên soạn, xử lý, biên mục chung 3 Mục lục liên hợp phả hệ Trung Quốc.

Mục lục đầu tiên là Tổng mục lục gia phả Trung Quốc. Đây là Danh mục gia phả được

công bố sớm nhất ở Trung Quốc đại lục. Dự án biên soạn Tổng mục lục này được bắt đầu thực hiện vào năm 1984 dưới sự bảo trợ của Cục Lưu trữ Quốc gia, Ban Lịch sử của Đại học Nankai, Viện Lịch sử Trung Quốc, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội, Bộ Văn hóa Trung Quốc, Bộ Giáo dục Trung Quốc. Nhóm làm việc gồm 438 nhân viên đến từ 113 thư viện, 230 cơ quan lưu trữ, 29 bảo tàng và 66 cơ quan khác. Tổng mục lục gia phả Trung Quốc bao quát 14.719 phả hệ của Trung Quốc xuất bản trước năm 1949, bao gồm cả những gia phả thu thập ở nước ngoài và được tạo lập từ phả hệ trong các mục lục sách quý hiếm của Trung Quốc và từ mục lục phả hệ khác tại Hoa Kỳ và Nhật Bản.

Mục lục thứ hai là Mục lục tóm tắt phả hệ Chiết Giang. Chiết Giang là khu vực rất phát triển về văn hóa cổ xưa lẫn phả hệ. Nhiều phả hệ với những chất liệu độc đáo và nội dung phong phú của Chiết Giang đã được bảo tồn cho đến ngày nay. Dự án Mục lục phả hệ Chiết Giang được đề xuất vào năm 2001 và ngay lập tức được các tổ chức hữu quan ủng hộ. Hơn 200 nhân viên từ 102 tổ chức, bao gồm thư viện, bảo tàng, lưu trữ từ tỉnh, thành phố và các quận huyện đã hợp tác biên soạn mục lục. Nhà Xuất bản Nhân dân Chiết Giang đã công bố mục lục này vào tháng 10 năm 2005. Mục lục phả hệ này bao gồm 12.778 phả hệ Chiết Giang được thu thập từ các tổ chức khác nhau ở Trung Quốc, nước ngoài, 512 gia phả thu thập từ các tỉnh khác của Trung Quốc. Trong đó 6097 phả hệ được thu thập tại Chiết Giang có tóm tắt, 6681 phả hệ thu thập từ các nơi khác thì không có tóm tắt. Phiên bản kỹ thuật số của mục lục này đã được đăng trên trang web của Thư viện Chiết Giang, và người dân có thể tìm kiếm trên Internet.

Mục lục thứ ba là Tổng Mục lục phả hệ Trung Quốc. Đây là Mục lục đặc biệt đầu tiên về phả hệ của Trung Quốc trên thế giới. Mục lục này bao gồm 60.000 biểu ghi về phả hệ của 608 dòng họ Trung Quốc đã công bố ở Trung Quốc trước năm 2003. Bên cạnh một số bộ sưu tập tư nhân, hầu hết các gia phả được đưa vào mục lục này là lấy từ các tổ chức khác nhau của Trung Quốc, bao gồm cả Đài Loan, Hồng Kông, Ma Cao và các nước khác

Nhìn ra thế giới

trên toàn thế giới. Tổng Mục lục phá hệ Trung Quốc là Dự án do Thư viện Thượng Hải đề xuất và đã được thông qua tại Hội nghị thứ nhất về Hợp tác và phát triển Tài nguyên Trung Quốc, được tài trợ và tổ chức vào tháng 5 năm 2000 bởi Thư viện Quốc gia Trung Quốc (NLC). 900 tổ chức từ Trung Quốc và nước ngoài tham gia vào dự án, bao gồm Thư viện Quốc gia, Bảo tàng quốc gia, Kho Lưu trữ lịch sử I và các thư viện, bảo tàng và lưu trữ từ các tỉnh, thành phố và các quận của Trung Quốc, cũng như từ Hoa Kỳ, Singapore, Nhật Bản, Úc, và Châu Âu. Thư viện Thượng Hải đang lên kế hoạch số hóa các phá hệ để đưa lên Internet cho người dân sử dụng.

Các Chương trình Ourroots (Nguồn cội) của NLC

Dự án Thư viện kỹ thuật số quốc gia của Trung Quốc (năm 1998) của NLC đã cung cấp một nền tảng tốt về cơ sở hạ tầng và kinh nghiệm trong các dự án xây dựng nguồn lực kỹ thuật số và cung cấp dịch vụ gia phả dựa trên web. Ý tưởng của chương trình Ourroots được đưa ra bởi NLC tại Hội nghị lần thứ 7 về Phát triển hợp tác và chia sẻ tài nguyên của Trung Quốc trong năm 2008 (NLC, 2012A). Bước vào thế kỷ XXI, biên soạn gia phả đang có xu hướng phát triển mạnh và có một số đặc điểm mới: (1) Nhu cầu truy tìm nguồn gốc của người Trung Quốc ở nước ngoài đang tăng lên. (2) Trung Quốc hy vọng hoạt động biên soạn phá hệ sẽ làm tăng cường sự gắn kết giữa người Trung Quốc ở nước ngoài với quê hương, đất nước của họ. (3) Kế thừa truyền thống văn hóa trong đó bao gồm biên soạn phá hệ đang trở thành khẩn cấp theo làn sóng toàn cầu hóa.

Do NLC đã có truyền thống riêng trong tạo lập bộ sưu tập và cung cấp các dịch vụ về gia phả trước đây rất lâu nên Quỹ Macao (Macao Foundation) chọn chương trình Ourroots là lĩnh vực hợp tác với NLC tại lễ kỉ niệm 10 năm ngày Macao trở lại Trung Quốc năm 2009. Quỹ Macao đã cung cấp 3.500.000 đồng Macao (Macao Patacas) cho việc xây dựng giai đoạn đầu (2008-2011) và \$ 4.000.000 Macao Patacas cho việc xây dựng giai đoạn hai (2012-2017) của Chương trình. Chương trình Ourroots được xây dựng và quản lí bởi NLC. Chương trình thông

qua một kế hoạch xây dựng kéo dài cho đến năm 2024, và sau sáu giai đoạn xây dựng. Dự kiến đây sẽ là trung tâm về nguồn gốc Trung Quốc toàn cầu, là một trung tâm tài liệu về gia phả, dịch vụ và nghiên cứu.

Giai đoạn đầu tiên của hệ thống tích hợp các dịch vụ gia phả số hóa đã được xây dựng vào năm 2011, xử lí 500 mục từ về các họ, 30.000 bài viết của phá hệ và hơn 500 các tài liệu số toàn văn. NLC tung ouroots.nlc.gov.cn vào năm 2011 như là một nền tảng tích hợp cho gia phả Trung Quốc trên toàn thế giới để truy vấn, biên dịch, nghiên cứu và phổ biến các cây gia đình. Ourroots hiện đang trong giai đoạn thứ hai. Chương trình Ourroots thông qua các mô hình dịch vụ của Thư viện 2.0, và người sử dụng đóng vai trò quan trọng trong đó. Sự đa dạng của người sử dụng (bao gồm cả người dùng tiềm năng), chẳng hạn như Thư viện, lưu trữ, tổ chức học thuật và các hiệp hội gia phả từ khắp nơi trên thế giới, cho thấy sự cởi mở của chương trình. Chương trình Ourroots cung cấp các dịch vụ: (1) Cung cấp tài liệu về gia phả và văn học địa phương; (2) Tra cứu, xem lại những hình ảnh gốc của gia phả và văn học địa phương; (3) Hướng dẫn và tư vấn cho những người tìm kiếm nguồn gốc của họ; (4) Là một bách khoa toàn thư các chủ đề như nguồn gốc gia đình, văn hóa gia phả và họ; (5) Tự xây dựng gia phả dạng cây. Người sử dụng có thể đăng nhập vào "My Space" sau khi đăng kí, họ được cấp vị trí để có thể thiết lập và xây dựng phá hệ riêng của họ.

Liên quan đến phá hệ ở Trung Quốc còn có *Trung tâm Tìm kiếm gia đình*, điển hình là Trung tâm tìm kiếm gia đình Thư viện Quảng Châu.

Vào đầu thế kỷ XXI, khi có sự gia tăng nhu cầu sử dụng tài liệu phá hệ và với sự gia tăng hỗ trợ tài chính quốc gia, sau nhiều năm đàm phán, vào tháng 6/2013, Thư viện Quảng Châu và Hội phá hệ Utah (Hoa Kỳ) đã kí *Hiệp định Family-Search của Hợp tác quốc tế LibrariesProtocol*, và Trung tâm tìm kiếm gia đình chính thức thành lập. Các nguồn lực của chương trình Trung tâm tìm kiếm gia đình bao gồm hai phần, một là bộ sưu tập của Thư viện Quảng Châu, và các nguồn tài nguyên kỹ thuật số phá hệ Quảng Châu được cung cấp bởi Hội phá hệ của Utah. Có khoảng

Nhìn ra thế giới

20.000 bản sao vật lí các bộ sưu tập gia phả trong Thư viện Quảng Châu, được phát triển bằng cách mua từ nhà sách, bằng cách mua lại và tặng cho của người dùng tin. Bên cạnh các nguồn lực kĩ thuật số, Phả hệ Quảng Châu được cung cấp bởi Hội phả hệ Utah, Thư viện Quảng Châu cũng số hóa bộ sưu tập của riêng mình. Trung tâm này cung cấp dịch vụ gia phả trên toàn thế giới. Hiện nay, các dịch vụ chính bao gồm: tư vấn theo yêu cầu; truy tìm phả hệ; đọc văn bản đầy đủ và cung cấp những manh mối về gia phả. Trung tâm lưu trữ các tư vấn đã thực hiện để phân tích nhằm đảm bảo một dịch vụ tốt hơn.

Các chương trình phả hệ của NLC và Thư viện Quảng Châu chủ yếu dựa vào nội lực, tuy nhiên sự hỗ trợ ở nước ngoài khá quan trọng. Trong số các đối tác toàn cầu, Hội Phả hệ Utah đóng vai trò quan trọng nhất. Hợp tác trong phả hệ giữa Hội phả hệ của Utah và Thư viện của Trung Quốc bắt đầu từ năm 2000 với dự án Mục lục Phả hệ *Trung Quốc* do Thư viện Thượng Hải tiến hành. Hội Phả hệ Utah đóng vai trò là thư kí Dự án, không chỉ hỗ trợ tạo lập Mục lục mà còn chịu trách nhiệm thu thập các tài liệu gia phả và biên soạn gia phả của Trung Quốc ở Bắc Mỹ và châu Âu. Năm 2011, một phái đoàn của Hội Phả hệ Utah thăm NLC và tặng một loạt tài nguyên phả hệ số, bao gồm 210.000 ảnh của 54 họ và 185 loại phả hệ. Trong số này, có 35 các loại phả hệ từ triều đại nhà Thanh, 99 loại từ Trung Hoa Dân Quốc, và 51 gia phả mới biên soạn... Tất cả tài liệu phả hệ này đều mới đối với bộ sưu tập của NLC, và NLC đưa chúng lên ourroots.nlc.gov.cn (NLC, 2012B). Hiện nay, các đối tác đang bàn về khả năng hợp tác mới dựa trên các chương trình Ourroots. (NLC, 2012C).

Không chỉ dựa vào bộ sưu tập từ bên ngoài, các thư viện Trung Quốc cũng bắt đầu chú ý phát triển nguồn phả hệ nội địa. Kể từ khi bắt đầu Trung tâm Tìm kiếm gia đình, Thư viện Quảng Châu đã có những biện pháp tập trung vào các phát triển bộ sưu tập của gia phả địa phương trong khu vực Quảng Châu. Ví dụ, vào cuối năm 2014, hợp tác với Bảo tàng Hiện đại Quảng Châu, Thư viện Quảng Châu đã tổ chức một triển lãm Các phả hệ quý hiếm của Quảng Châu, trong đó trưng bày hàng

chục phả hệ gốc Quảng Châu, có niên đại từ thời nhà Thanh và Cộng hòa Trung Hoa. (Thư viện Quảng Châu, 2014). Bên cạnh đó, Thư viện Quảng Châu đã thiết lập mối quan hệ với nhiều Trường họ ở địa phương; Lãnh đạo Thư viện đã đến thăm các trường họ và thu thập các phả hệ từ họ. Nhờ thế, tài nguyên phả hệ của Thư viện dần dần tăng lên²⁰.

Sách Trung Quốc cổ

Một vấn đề lớn của các thư viện Trung Quốc là bảo tồn Sách Trung Quốc cổ đại. Theo ước tính, Trung Quốc có khoảng 30 triệu cuốn sách cổ, bao gồm cả những cuốn sách cổ của dân tộc thiểu số và nhiều loại tài liệu lịch sử địa phương, được lưu giữ trong các thư viện, bảo tàng, lưu trữ và tổ chức khác ở Trung Quốc. Nhiều cuốn trong số đó trong tình trạng nguy cấp và cần được sửa chữa. Vào năm 2005, Bộ Văn hóa Trung Quốc bắt đầu thực hiện kế hoạch bảo tồn sách cổ của Trung Quốc. Kế hoạch dự kiến kéo dài trong 15 năm. Dự án này có sự tham gia của tất cả các tổ chức thu thập sách cổ. Thư viện Quốc gia Trung Quốc phụ trách các chương trình. Các chuyên gia trong việc bảo tồn và phục hồi sách cổ từ Thư viện Quốc gia Trung Quốc, Bảo tàng Cung điện, Bảo tàng quốc gia Trung Quốc, Kho Lưu trữ I, Lưu trữ Trung ương, Thư viện Đại học Bắc Kinh, v.v... đã tham gia vào dự án.

Như vậy, tại Trung Quốc, thư viện, bảo tàng và lưu trữ đã hợp tác chặt chẽ với nhau trong việc thu thập, tổ chức, bảo quản các sách cổ và các tài liệu lịch sử địa phương trong các ngôn ngữ của các dân tộc khác nhau. Thư viện Quốc gia Trung Quốc (NLC) đã số hóa nhiều loại tài liệu địa chí: sách, báo lịch sử địa phương, gia phả, hình ảnh lễ hội mùa xuân, hình ảnh cũ, và tác phẩm văn học,... Trên trang web của NLC hình ảnh của 200 Lễ hội mùa xuân đã được số hóa. Mỗi bức ảnh đều kèm theo một câu chuyện ngắn với logo năm, hình nền, đặc trưng và thông tin tham khảo. Bên cạnh đó, 3.000 ảnh cũ đã được quét và cũng cung cấp một mô tả gồm tiêu đề, thời gian, địa điểm và nội dung đã được chuẩn bị để xuất bản. Lịch sử địa phương số là một dự án của NLC để số hóa tài liệu về lịch sử địa phương cổ đại của Trung Quốc. Các thư viện đã nắm giữ hơn 6.000 tên tài liệu với

Nhìn ra thế giới

120.000 bản được xuất bản trước năm 1949, chiếm 70% các tài liệu lịch sử Trung Quốc cổ đại tại địa phương đó còn tồn tại đến ngày nay. Cho đến nay khoảng 1,68 triệu trang đã được quét và 1.200.000 trang đã được chuyển đổi thành toàn văn. Một phiên bản của hình ảnh đã được đăng trong cột Lịch sử địa phương số trang web của NLC. Hiện dự án đang trong quá trình quét các tài liệu còn lại của lịch sử cổ đại địa phương²¹.

Ở một số địa phương, có sự hợp nhất thư viện và lưu trữ thành một tổ chức để thu thập tài liệu lịch sử và tổ chức sử dụng tại địa phương. Ví dụ năm 2003, Quận Taida của tỉnh Thiên Tân đã xây dựng một thư viện mới trên cơ sở sát nhập Thư viện cũ và Lưu trữ. Thư viện có hai trung tâm: trung tâm thông tin về sách và trung tâm thông tin cho các tài liệu lưu trữ. Mỗi trung tâm đều có công việc chuyên môn riêng nhưng lại cùng phối hợp trong một số hoạt động. Thư viện Taida thu thập tài liệu địa phương và các nguồn lực khác, tạo lập CSDL các tài liệu địa phương Taida, cơ sở dữ liệu Tài năng Taida, và Cơ sở dữ liệu luận án tiến sĩ, luận văn thạc sĩ của Taida, Cơ sở dữ liệu Kiến trúc thành phố Taida,... Hơn nữa, dựa vào các tài liệu thu thập, Thư viện Taida sẽ biên soạn các tài liệu về văn hóa, giáo dục, y tế và Lịch sử của Taida và tiến hành chia sẻ tài nguyên lịch sử với các thư viện, cơ quan khác.

Kết luận

Qua tìm hiểu sự phối hợp giữa các thư viện và cơ quan lưu trữ trong hoạt động xây dựng và phát triển vốn tài liệu địa chí ở Vương quốc Anh, Hoa Kỳ và Trung Quốc, chúng ta có thể rút ra một số bài học cho các thư viện và cơ quan lưu trữ Việt Nam như sau:

Bài học thứ nhất là các thư viện và cơ quan lưu trữ Việt Nam muốn góp phần đắc lực vào giáo dục truyền thống địa phương, tình yêu quê hương cho thế hệ trẻ, phải đẩy mạnh hơn nữa việc xây dựng và phát triển nguồn tài nguyên địa chí đa dạng.

Bài học thứ hai là sở dĩ hoạt động thông tin địa chí rất sôi động ở nước ngoài nói chung và ở Anh, Mỹ, Trung Quốc nói riêng là do có liên quan đến phá hệ, đến truyền thống gia đình,

dòng họ mà cộng đồng dân cư rất quan tâm. Phá hệ là thành phần vô cùng quan trọng của tài liệu địa chí. Các thư viện và cơ quan lưu trữ Việt Nam phải quan tâm nhiều hơn đến phá hệ.

Bài học thứ ba là việc tạo lập, hoàn thiện, cập nhật “biên niên sử” của các địa phương không phải chỉ là công việc của các nhà nghiên cứu lịch sử mà phải có sự tham gia tích cực của các thư viện và cơ quan lưu trữ. Bản thân các cán bộ lưu trữ và các nhân viên thư viện cũng chính là những nhà nghiên cứu địa phương. Họ cũng là những người có thể tạo nên các tài liệu địa chí, đưa kiến thức địa phương vào cuộc sống.

Bài học thứ tư là cần tăng cường số hóa nhanh chóng vốn tài liệu địa chí và xây dựng các cơ sở dữ liệu thư mục, CSDL toàn văn tài liệu địa chí, các trang web địa chí để chuẩn bị sẵn sàng cho việc đáp ứng các nhu cầu ngày càng cao của các địa phương về thông tin địa chí.

Bài học thứ năm là nếu có sự phối hợp chặt chẽ giữa các thư viện và cơ quan lưu trữ trong việc xây dựng, phát triển vốn tài liệu địa chí, phục vụ nguồn tài nguyên địa chí thì các bộ sưu tập tài liệu địa chí của cả hai bên sẽ được khai thác hiệu quả và tạo nên sức sống mãnh liệt của hoạt động thông tin địa chí của Việt Nam./

Chú thích:

1. Local studies and local history//www.derbyshire.gov.uk/leisure/local_studies/
2. Local Studies//www.cavanlibrary.ie/Default.aspx?StructureID_str=17
3. Local History Library & Archives//www.towerhamlets.gov.uk/lgn/leisure_and_culture/local_history/local_history_archives/local_history_archives.aspx
4. Introduction to Bath Libraries Local Studies //www.bathnes.gov.uk/services/libraries-and-archives/local-studies/introduction-bath-libraries-local-studies
5. Introduction to Bath Libraries Local Studies //www.bathnes.gov.uk/services/libraries-and-archives/local-studies/introduction-bath-libraries-local-studies
6. Local History Library & Archives//www.towerhamlets.gov.uk/lgn/leisure_and_culture/local_history/local_history_archives/local_history_archives.aspx
7. Mawe, Aine (2007). An Evaluation of Public Library Local Studies Websites in the United Kingdom: A Study submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Masters of Arts in Librarianship at The University Of SHEFFIELD.

Nhìn ra thế giới

8. Local Studies Group | CILIP <http://cilip.org.uk/about/special...groups/local-studies-grp>

9. Local History and Genealogy Collection Development Policy Statement

Westborough Public Library. http://westboroughlib.org/Pages/WestboroughLIB_WebDocs/policies/localhistory

10. Local History and Genealogy Reading Room - Library of Congress.

<https://www.loc.gov/rr/Genalogy>

11. About the Milstein Division of U.S., Local History and Genealogy

<https://www.nypl.org/about/divisions/milstein>

12. Local History & Phả hệ Archives | Washington County Public Library

www.wcpilib.info > [About the Library](#) > [Hours & Locations](#)

13. Illinois, Local History & Genealogy | Bradley Public Library District

www.bradleylibrary.org > [Online Resources](#)

14. Waltham Public Library - Local History and Genealogy Department

waltham.lib.ma.us/localhistory/index.php/

15. About the Milstein Division of U.S., Local History and Genealogy

<https://www.nypl.org/about/divisions/milstein>

16. Local History & Genealogy Archives | Washington County Public Library

www.wcpilib.info > [About the Library](#) > [Hours & Locations](#)

17. Local History Research (boulderlibrary.org/services/local-history/)

18. FamilySearch là một website phả hệ gia đình do Nhà thờ Jesus Christ of Latter-Saints tổ chức. Nó cung cấp truy cập miễn phí đến các nguồn lực và dịch vụ trực tuyến tại FamilySearch.org, một trong những trang web phả hệ được sử dụng nhiều nhất trên Internet. Ngoài ra, FamilySearch cung cấp trợ giúp cá nhân tại hơn 4.500 trung tâm lịch sử gia đình ở 70 quốc gia, bao gồm Thư viện Lịch sử gia đình ở thành phố Salt Lake, Utah

19. Family History Library. https://en.wikipedia.org/wiki/Family_History_Library

20. Jing Zhang, Yue Zhao và Liqiong Tân. Globalization and Localization: On the Dual-track Strategy in Library Genealogy Services in Mainland China ([//library.ifla.org/1/270/2/164-zhang-en.pdf](http://library.ifla.org/1/270/2/164-zhang-en.pdf))

21. Cooperation on Local History and the Concept of Network Building between Libraries, Museums and Archives in China: Paper presented at the World Library and Information Congress: 72nd IFLA General Conference and Council, 20-24 August 2006, Seoul, Korea, in session 153. Genealogy and Local History (<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0340035206074081>)

VĂN NẠN THAM NHƯNG

(Tiếp theo trang 62)

... trong Châu bản nhưng ghi khái lược trong các bộ chính sử", trong đó đưa ra các thông tin và làm rõ hơn những chi tiết mà các bộ chính sử chưa đề cập tới, đồng thời khẳng định sự tin xác có một không hai của Châu bản và khẳng định sự thật của lịch sử khi xem xét mối tương quan với các bộ chính sử,... ở góc độ nào đó, chúng tôi đã làm rõ phần nào giá trị "tiềm năng" chưa được khai thác của Châu bản triều Nguyễn đối với chủ đề chính mà chúng tôi đề cập trong bài viết. Và cũng từ giá trị "tiềm năng" này, chúng tôi hi vọng, sẽ có nhiều công trình nghiên cứu về tham nhùng dưới triều Nguyễn/rộng hơn là các công trình nghiên cứu về lịch sử triều đại này sẽ xuất phát từ chính sử liệu gốc *Châu bản triều Nguyễn* (阮朝硃本).

Kì tiếp theo: *Những vụ án tham nhùng có trong Châu bản triều Nguyễn nhưng chưa được ghi chép trong các bộ chính sử triều Nguyễn*

Chú thích:

1. Quốc sử quán triều Nguyễn, *Đại Nam thực lục* (Viện Sử học dịch), Nxb. Giáo dục, H.2004, tập 7, tr.1160.
2. Quốc sử quán triều Nguyễn, *Đại Nam thực lục* (Viện Sử học dịch), Nxb. Giáo dục, H.2004, tập 7, tr.1290.
3. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 242, tờ 293.
4. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 245, tờ 30.
5. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 245, tờ 30.
6. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 242, tờ 293.
7. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 261, tờ 90.
8. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 261, tờ 259.
9. Giáo giam hậu: thất cổ cho đến chết nhưng giam chờ.
10. Quốc sử quán triều Nguyễn, *Đại Nam thực lục* (Viện Sử học dịch), Nxb. Giáo dục, H.2004, tập 8, tr.27-28.
11. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 261, tờ 259.
12. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 259, tờ 173.
13. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 261, tờ 134.
14. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Tụ Đức tập 262, tờ 303.
15. Trung tâm Lưu trữ quốc gia I, Châu bản triều Nguyễn, Đồng Khánh tập 5, tờ 27.